

Κατευθύνσεις συμμόρφωσης με το δίκαιο του ανταγωνισμού

23 Ερωτήσεις και Απαντήσεις σε πρακτικά ζητήματα των επιχειρήσεων

Μια πρωτοβουλία της ομάδας εργασίας του ΣΕΒ «Ανταγωνισμός & Αγορά»

Ιούλιος 2018

Μήνυμα ΣΕΒ

Αριστοτέλης Παντελιάδης

Μέλος ΔΣ ΣΕΒ, Διευθύνων Σύμβουλος METRO A.E.B.E
Επικεφαλής ομάδας εργασίας ΣΕΒ «Ανταγωνισμός & Αγορά»

Αγαπητά μέλη,

Για τον ΣΕΒ, η τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία των αγορών και την ομαλή συνύπαρξη των επιχειρήσεων προς όφελος των καταναλωτών και της οικονομίας.

Αντίθετα με μια γενικότερη ίσως αντίληψη, οι κανόνες αυτοί δεν λειτουργούν απαραίτητα περιοριστικά στις πρακτικές των επιχειρήσεων για αύξηση των μεριδίων τους στην αγορά και στις συμφωνίες που θα τους επιτρέπουν να συνεργάζονται και να καινοτομούν προς όφελος τόσο της επιχείρησης όσο και του καταναλωτή. Αρκεί να υπάρχει η σωστή ενημέρωση και γνώση για την εφαρμογή τους στην πράξη.

Αυτός είναι και ο στόχος του φυλλαδίου που έχετε στα χέρια σας. Να απαντήσει με απλό και πρακτικό τρόπο σε ερωτήματα που αντιμετωπίζουμε καθημερινά όλοι, όπως: Τι πρέπει να προσέχω όταν συνάπτω συμφωνίες διανομής, franchise, κ.ά; Ποιες πληροφορίες δεν επιτρέπεται να ανταλλάσσω με έναν ανταγωνιστή μου; Επιτρέπεται η ανταλλαγή μεταξύ ανταγωνιστών τιμών παρελθόντων ετών; Πότε μία επιχείρηση θεωρείται ότι κατέχει δεσποζούσα θέση και τι απαγορεύεται να κάνει στην περίπτωση αυτή; Πότε θα έρθει η Επιτροπή Ανταγωνισμού στα γραφεία της επιχείρησης και ποιες είναι οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προβλέπονται στην περίπτωση αυτή; Πώς μπορεί να συνεργαστεί μια επιχείρηση με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, συνομολογώντας μια παράβαση; Τι κυρώσεις προβλέπονται και πώς μπορώ να προλάβω την επιβολή τους;

Ο μόνος τρόπος να ξεπεράσουμε την άγνοια, η οποία μας οδηγεί στο διαρκή φόβο μήπως υποπέσουμε σε παραπτώματα και εν τέλει στην αδράνεια, είναι η σωστή ενημέρωση και η κατανόηση του πώς οι κανόνες αυτοί επηρεάζουν εμάς τους ίδιους. Είτε είμαστε στελέχη της εμπορικής διεύθυνσης, της διεύθυνσης μάρκετινγκ, ή και της ίδιας της διοίκησης.

Είμαι βέβαιος ότι το τεύχος αυτό θα συμβάλει ουσιαστικά στην κατεύθυνση αυτή και σας προσκαλώ να το διαβάσετε προσεκτικά.

Με εκτίμηση,
Αριστοτέλης Παντελιάδης

Περιεχόμενα

Μήνυμα ΣΕΒ

01. Συμφωνίες διανομής, franchise και άλλες κάθετες συμπράξεις.....σελ. [2](#)
02. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών.....σελ. [4](#)
03. Πρακτικές επιχειρήσεων με δύναμη στην αγορά.....σελ. [5](#)
04. Εργαλεία ελέγχου, ερωτηματολόγια και αιφνιδιαστικές επισκέψεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού.....σελ. [6](#)
05. Δεσμεύσεις, πρόγραμμα επιείκειας και η διαδικασία διευθέτησης στην πράξησελ. [7](#)
06. Διοικητικές, ποινικές και αστικές συνέπειες παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού.....σελ. [8](#)
07. Ομάδα Ανταγωνισμού & Αγοράς ΣΕΒ: Σκοπός, Δράσεις και Σύνθεση.....σελ. [9](#)

Το παρόν αποτελεί μια πρωτοβουλία της Ομάδας εργασίας του ΣΕΒ «Ανταγωνισμός & Αγορά» και αποτελεί μια ακόμη υπηρεσία του ΣΕΒ στα μέλη του.

Ευχαριστούμε θερμά τους συντάκτες και την Επιτροπή Ανταγωνισμού για τη συνεισφορά τους.

Οι απαντήσεις που περιλαμβάνονται στο παρόν φυλλάδιο αποτελούν ενδεικτικές κατευθύνσεις και παραδείγματα ορθής συμμόρφωσης με τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού, σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύουν τον ΣΕΒ ή τους συντάκτες τους και δεν αποτελούν τεκμήριο συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Αναστασία Δρίσα, Partner
Βιολέτα Παναγιωτοπούλου, Associate
Κυριακίδης-Γεωργόπουλος Δικηγορική εταιρεία

Συμφωνίες διανομής, franchise και άλλες κάθετες συμπράξεις

1. Τι είναι οι κάθετες συμφωνίες και ποια είναι τα είδη τους στις συναλλαγές;

Κάθετες συμφωνίες είναι οι συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής, όπως συμφωνίες προμήθειας, διανομής και παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης.

Αντιπροσωπευτικά είδη αυτών είναι τα εξής:

Αποκλειστική Διανομή: προμηθευτής πωλεί τα προϊόντα αποκλειστικά σε έναν διανομέα σε συγκεκριμένη περιοχή, χωρίς ωστόσο να δύναται να του παρέχει απόλυτη εδαφική προστασία.

Επιλεκτική Διανομή: προμηθευτής διενεργεί πωλήσεις σε διανομείς επιλεγμένους κυρίως βάσει ποιοτικών κριτηρίων. Επιτρέπεται ο περιορισμός των πωλήσεων των διανομέων αυτών προς μη εξουσιοδοτημένους/επιλεγμένους διανομείς.

Franchise: σύστημα διανομής με δικαιόχρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και τεχνογνωσίας. Επιτρέπονται οι άκρως απαραίτητοι περιορισμοί για την προστασία της τεχνογνωσίας, φήμης, ομοιομορφίας του franchise.

Στις κάθετες συμφωνίες ενδέχεται να περιέχονται σοβαρότατοι περιορισμοί του ελεύθερου ανταγωνισμού -οι οποίοι αυστηρά απαγορεύονται- όπως, ενδεικτικά, ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, η κατανομή αγορών ή πελατών, ο περιορισμός του παράλληλου εμπορίου.

2. Σε τι συνίσταται ο απαγορευμένος καθορισμός εκ των προτέρων της τιμής μεταπώλησης;

Απαγορεύονται οι συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που άμεσα ή έμμεσα θεσπίζουν ορισμένη ή ελάχιστη τιμή μεταπώλησης ή ορισμένο ή ελάχιστο επίπεδο τιμών που πρέπει να τηρεί ο αγοραστής (διανομέας, λιανέμπορος κ.ά.).

Ορισμένα παραδείγματα απαγορευμένου έμμεσου καθορισμού τιμών μεταπώλησης είναι τα ακόλουθα:

- Καθορισμός του περιθωρίου κέρδους του αγοραστή·
- Καθορισμός του ανώτατου επιπέδου έκπτωσης που μπορεί να χορηγήσει ο αγοραστής·
- Χορήγηση έκπτωσης ή επιστροφή των δαπανών για προωθητικές ενέργειες εκ μέρους του προμηθευτή εφόσον τηρηθεί συγκεκριμένο επίπεδο τιμών·
- Σύνδεση της καθορισμένης τιμής μεταπώλησης με τις τιμές μεταπώλησης των ανταγωνιστών·
- Κυρώσεις λόγω μη τήρησης ενός δεδομένου επιπέδου τιμών (π.χ. καταγγελία της σύμβασης, καθυστέρηση ή αναστολή παραδόσεων κ.ά.).

Επιτρέπονται εντούτοις ο καθορισμός μέγιστων τιμών μεταπώλησης και η απλή σύσταση τιμών μεταπώλησης.

3. Επιτρέπονται συμφωνίες που κατανέμουν αγορές ή πελάτες;

Απαγορεύονται, κατ' αρχήν, οι συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων με άμεσο ή έμμεσο αντικείμενο την απαγόρευση του διανομέα να πωλεί αγαθά ή υπηρεσίες σε ορισμένες περιοχές ή σε ορισμένους πελάτες.

Προβλέπονται ορισμένες εξαιρέσεις, οι οποίες συνδέονται με την εκάστοτε επιλεχθείσα μέθοδο διανομής.

Για παράδειγμα, στην αποκλειστική διανομή επιτρέπεται ο προμηθευτής να περιορίζει το δικαίωμα των λοιπών διανομέων να προσεγγίζουν «ενεργητικά» μεμονωμένους πελάτες με σκοπό την πώληση εντός της αποκλειστικής περιοχής που έχει παραχωρηθεί στον αποκλειστικό διανομέα, π.χ. με απευθείας ταχυδρομικές επιστολές, επισκέψεις ή αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων («ενεργητικές πωλήσεις»). Βέβαια, οι διανομείς αυτοί πρέπει να είναι ελεύθεροι να ανταποκρίνονται στα αιτήματα αγοράς που εκφράζονται αυτοβούλως από μεμονωμένους πελάτες («παθητικές πωλήσεις»).

4. Επιτρέπεται η απόλυτη απαγόρευση διαδικτυακών πωλήσεων από τον προμηθευτή στον διανομέα;

Δεν επιτρέπεται συμβατικός όρος με τον οποίο ο προμηθευτής επιβάλλει απόλυτη απαγόρευση των διαδικτυακών πωλήσεων των προϊόντων.

Ωστόσο, επιτρέπονται, υπό προϋποθέσεις, τα εξής:

- Υποχρέωση πραγματοποίησης τουλάχιστον μιας ορισμένης απόλυτης ποσότητας (σε αξία ή όγκο) πωλήσεων εκτός διαδικτύου·
- Προσδιορισμός ποιοτικών κριτηρίων για την ιστοσελίδα από την οποία πραγματοποιούνται οι διαδικτυακές πωλήσεις·
- Απαγόρευση χρήσης με εμφανή στον καταναλωτή τρόπο τρίτων πλατφορμών (βλ. Amazon, EBay κ.ά.) από μέλη επιλεκτικού δικτύου διανομής επωνύμων (branded) προϊόντων, εφόσον η απαγόρευση είναι αναγκαία (και αναλογική) για τη διαφύλαξη της συνδεόμενης με τα εν λόγω επώνυμα προϊόντα εικόνας και εφαρμόζεται ομοίως προς όλα τα μέλη του δικτύου.

5. Τι συνιστά απαγόρευση περιορισμών παράλληλου εμπορίου;

Οι συνηθέστεροι απαγορευμένοι περιορισμοί του παράλληλου εμπορίου είναι οι εξής:

- διπλή τιμολόγηση (μεταξύ προϊόντων που προορίζονται για εξαγωγή σε άλλες χώρες του ΕΟΧ και για εγχώρια διανομή)·
- περιορισμός των προμηθειών χονδρεμπόρων από άλλες χώρες του ΕΟΧ·
- επιβολή ποινών, απειλές σε διανομείς που εισάγουν ή που σκοπεύουν να εξάγουν προϊόντα σε άλλες χώρες του ΕΟΧ·
- επίκληση προσβολής δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (απαγορεύεται όταν το προϊόν διατέθηκε νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος από τον προμηθευτή και κάτοχο των ανωτέρω δικαιωμάτων ή με συναίνεσή του).

Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστών

6. Ποιες πληροφορίες δεν επιτρέπεται να ανταλλάσσω με έναν ανταγωνιστή μου;

Η ανταλλαγή **στρατηγικής σημασίας πληροφοριών**, όπως οι τρέχουσες ή μελλοντικές τιμές, εκπτώσεις και ποσότητες, όροι συμμετοχής σε διαγωνισμούς κ.ά. συνιστά απαγορευμένη σύμπραξη, διότι επιτρέπει στις επιχειρήσεις να γνωρίζουν τις στρατηγικές των ανταγωνιστών τους, αυξάνει τεχνητά την διαφάνεια στην αγορά, μειώνει την αβεβαιότητα και επηρεάζει τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους.

7. Ποιες πληροφορίες επιτρέπεται να ανταλλάσσω με έναν ανταγωνιστή μου;

Πληροφορίες σχετικά με θέματα υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος (π.χ. αριθμός κλοπών και ληστειών σε ένα κλάδο) καθώς και πληροφορίες σχετικά με νομοθετικές αλλαγές (π.χ. σχόλια σε νομοσχέδια).

8. Επιτρέπεται να μαθαίνω μέσω ενός τρίτου τις τρέχουσες ή μελλοντικές τιμές των ανταγωνιστών μου;

Η ανταλλαγή στρατηγικής σημασίας πληροφοριών, όπως οι τιμές, αποτελεί απαγορευμένη σύμπραξη είτε γίνεται απευθείας μεταξύ των ανταγωνιστών είτε μέσω ενός τρίτου (ιδιωτικού ή ακόμη και δημοσίου φορέα).

9. Επιτρέπεται η ανταλλαγή μεταξύ ανταγωνιστών τιμών παρελθόντων ετών;

Η ανταλλαγή ιστορικών δεδομένων δεν είναι πιθανό να επηρεάζει την μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών. Όσο παλαιότερα είναι τα δεδομένα τόσο λιγότερο μπορεί να οδηγήσουν σε συμπαιγνία. Ωστόσο δεν υπάρχει προκαθορισμένο χρονικό όριο παλαιότητας βάσει του οποίου τα δεδομένα θεωρούνται ιστορικά. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει θεωρήσει ότι η ανταλλαγή μεμονωμένων πληροφοριών παλαιότητας άνω του έτους δεν περιορίζει τον ανταγωνισμό, αλλά αυτό δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως ενιαίος κανόνας. Το κατά πόσο τα δεδομένα είναι ιστορικά εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς και από τη συχνότητα της επαναδιαπραγμάτευσης τιμών στον κλάδο. Μπορούν να θεωρηθούν ιστορικά εάν είναι παλαιότερα κατά το πολλαπλάσιο της μέσης διάρκειας των συμβάσεων στον κλάδο.

Ευανθία Τσίρη, Δικηγόρος L.Sp.Dr.Eur., Partner
Ευθυμία Αρματά, Δικηγόρος LL.M
Σταυρόπουλος και Συνεργάτες, Δικηγορική Εταιρεία

Πρακτικές επιχειρήσεων με δύναμη στην αγορά

10. Πότε μία επιχείρηση θεωρείται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση;

Μία επιχείρηση θεωρείται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση, όταν διαθέτει οικονομική ισχύ, η οποία της δίνει την δυνατότητα να εμποδίζει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να συμπεριφέρεται, σε σημαντικό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της, τους πελάτες της και εντέλει τους καταναλωτές. Σημασία δεν έχει η πραγματική παρακώλυση του ανταγωνισμού, αλλά η αντικειμενική δυνατότητα μιας τέτοιας παρακώλυσης. Η έννοια της ανεξάρτητης συμπεριφοράς συνδέεται με το βαθμό της ανταγωνιστικής πίεσης που ασκείται στην εν λόγω επιχείρηση και υποδηλώνει ότι οι ανταγωνιστικές πιέσεις δεν είναι επαρκώς αποτελεσματικές και συνεπώς η σχετική επιχείρηση διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά.

11. Ποια είναι τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να θεμελιωθεί εάν μία επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση;

Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης εξετάζεται πάντοτε σε συνάρτηση με μία ορισμένη/σχετική αγορά, η οποία οριοθετείται, ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες και γεωγραφικά και προσδιορίζει τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Εφόσον έχει οριοθετηθεί η αγορά, στη συνέχεια εξετάζονται ορισμένα κριτήρια, τα οποία προσδιορίζουν εάν μία επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση εντός μιας σχετικής αγοράς. Τα μερίδια αγοράς της επιχείρησης, η θέση των ανταγωνιστών της στη σχετική αγορά, η ύπαρξη εμποδίων εισόδου και επέκτασης των ανταγωνιστών της επιχείρησης στην αγορά και η διαπραγματευτική ισχύς των πελατών της επιχείρησης αποτελούν τέτοια κριτήρια.

12. Απαγορεύεται μία επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά; Αν όχι τι απαγορεύεται;

Η κατοχή δεσπόζουσας θέσης από μία επιχείρηση δεν απαγορεύεται. Ωστόσο, μία δεσπόζουσα επιχείρηση έχει ιδιαίτερη ευθύνη να μη βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην αγορά. Συνεπώς, δεν πρέπει να εφαρμόζει πρακτικές που συνιστούν καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της. Μία δεσπόζουσα επιχείρηση καταχράται τη θέση που κατέχει στην αγορά όταν χρησιμοποιεί διαφορετικές μεθόδους από αυτές που εφαρμόζονται υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού σε προϊόντα ή υπηρεσίες στο πλαίσιο των συναλλαγών των επιχειρήσεων με αποτέλεσμα να παρεμποδίζει τη διατήρηση του επιπέδου ανταγωνισμού που ήδη υπάρχει στην αγορά ή την περαιτέρω ανάπτυξη του εν λόγω ανταγωνισμού.

13. Ποιες πρακτικές αξιολογούνται ως μη επιτρεπτές όταν εφαρμόζονται από μία δεσπόζουσα επιχείρηση;

Μία δεσπόζουσα επιχείρηση προβαίνει σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της, εφόσον, ενδεικτικά:

- Επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα μη εύλογες τιμές αγοράς ή πώλησης ή άλλους όρους συναλλαγής
- Περιορίζει την παραγωγή, διάθεση ή την τεχνολογική ανάπτυξη με ζημία των καταναλωτών
- Εφαρμόζει στο εμπόριο άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένες επιχειρήσεις σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό
- Εξαρτά τη σύναψη σύμβασης από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, πρόσθετων παροχών, οι οποίες από τη φύση τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν συνδέονται με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών.

Εργαλεία ελέγχου, ερωτηματολόγια και αιφνιδιαστικές επισκέψεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού

14. Ποιες είναι οι ερευνητικές εξουσίες της Επιτροπής Ανταγωνισμού;

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαθέτει εκτεταμένες ερευνητικές εξουσίες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Μπορεί να διεξάγει επιτόπιους (αιφνιδιαστικούς) ελέγχους σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων ή και προγραμματισμένους, υπό τη μορφή επίσκεψης. Επιπλέον μπορεί να απευθύνει στις επιχειρήσεις αιτήσεις παροχής πληροφοριών (ερωτηματολόγια) για τη διερεύνηση μιας υπόθεσης αλλά και να λαμβάνει καταθέσεις (ανωμοτί ή ένορκες) από φυσικά πρόσωπα ή εκπροσώπους νομικών προσώπων, είτε κατά τη διάρκεια ενός ελέγχου είτε σε οποιονδήποτε χρόνο, καλώντας την επιχείρηση στα γραφεία της. Στις εξουσίες της Ε.Α. ανήκουν και οι έρευνες σε κλάδους της οικονομίας, που στόχο έχουν να αξιολογήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού και όχι απαραίτητα να οδηγήσουν στη διαπίστωση παράβασης.

15. Τι είναι ο επιτόπιος έλεγχος;

Ο επιτόπιος έλεγχος είναι η διαδικασία εξέτασης και λήψης εγγράφων και στοιχείων από τις εγκαταστάσεις μιας επιχείρησης. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μετά από έγγραφη εντολή του Προέδρου της Ε.Α. (ή εξουσιοδοτημένου προσώπου στο νόμο) που περιγράφει το αντικείμενο της έρευνας, μπορούν να εισέλθουν στα γραφεία, επαγγελματικούς χώρους, μεταφορικά μέσα επιχειρήσεων και να ελέγξουν τα επιχειρηματικά δεδομένα βιβλία, στοιχεία, έγγραφα, ηλεκτρονικά μέσα αποθήκευσης δεδομένων) ανεξάρτητα από τον τρόπο και τον τόπο φύλαξής τους, να ελέγξουν κινητές ή φορητές συσκευές, να λάβουν αντίγραφα ή και να κατασχέσουν τα στοιχεία αυτά.

16. Πότε απευθύνει η Επιτροπή Ανταγωνισμού ερωτηματολόγια στις επιχειρήσεις (αιτήσεις παροχής στοιχείων) και πότε λαμβάνει καταθέσεις;

Η Ε.Α. συλλέγει στοιχεία για τη διερεύνηση των υποθέσεών της και απευθύνει στις επιχειρήσεις αιτήσεις παροχής στοιχείων, με τις οποίες συγκεντρώνει στοιχεία για τη δομή της εταιρείας, στοιχεία για την αγορά (ανταγωνιστές, πελάτες, προμηθευτές, μερίδια) και όποια πληροφορία είναι συναφής με το αντικείμενο της έρευνας. Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια στο χρόνο που τάσσει η Επιτροπή, ο ανάλογα με τον όγκο των απαιτούμενων στοιχείων και τον χρόνο που απαιτείται να συγκεντρωθούν. Επιπλέον, η Ε.Α. μπορεί να λαμβάνει καταθέσεις (interviews) από τις επιχειρήσεις, στα οποία οι καταθέτοντες δίνουν διευκρινίσεις επί ζητημάτων της υπόθεσης.

17. Ποιες είναι οι συνέπειες αν οι επιχειρήσεις δεν συμμορφωθούν στα μέτρα έρευνας της Επιτροπής Ανταγωνισμού;

Οι κυρώσεις που προβλέπονται για τη μη συμμόρφωση των επιχειρήσεων στα μέτρα έρευνας της Ε.Α. είναι αυστηρές και η Επιτροπή τις έχει επιβάλει σε αρκετές περιπτώσεις. Εάν επιχειρήσεις στις οποίες διεξάγεται επιτόπιος έλεγχος εμποδίσουν τη διεξαγωγή του ή τα πρόσωπα που καλούνται να παράσχουν τις αιτούμενες πληροφορίες παρακωλύσουν την έρευνα (υπό την έννοια της άρνησης, δυστροπίας ή καθυστέρησης παροχής των αιτούμενων πληροφοριών ή σε περίπτωση παροχής ανακριβών ή ελλιπών πληροφοριών) προβλέπεται η επιβολή κυρώσεων που συνίστανται σε πρόστιμο 15.000 ευρώ με ανώτατο όριο το 1% του κύκλου εργασιών της επιχείρησης. Επιπλέον προβλέπονται και ποινικές κυρώσεις (φυλάκιση 6 μηνών).

Δεσμεύσεις, πρόγραμμα επιείκειας και η διαδικασία διευθέτησης στην πράξη

18. Πώς μπορεί να δεσμευθεί μια επιχείρηση έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την παύση παράβασης;

Μία ελεγχόμενη επιχείρηση δύναται, υπό προϋποθέσεις, να προτείνει την ανάληψη δεσμεύσεων προς παύση της παράβασης (χωρίς ωστόσο να πρέπει να την συνομολογήσει). Η Επιτροπή διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια να δεχθεί τη σχετική διαδικασία. Κατά κανόνα, δεσμεύσεις δεν γίνονται δεκτές σε περιπτώσεις ιδιαίτερα σοβαρών περιορισμών (π.χ. καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών, νόθευσης διαγωνισμών, σοβαρής κατάχρησης δεσποζουσας θέσης), όπου προκρίνεται η επιβολή προστίμων. Πάντως, όταν υιοθετούνται (συνήθως σε κάθετες παραβάσεις ήσσονος βαρύτητας), οι προτεινόμενες δεσμεύσεις (μέτρα συμπεριφοράς ή/και διαρθρωτικού χαρακτήρα) θα πρέπει να είναι σαφείς, συγκεκριμένες, άμεσα υλοποιήσιμες, ικανές και πρόσφορες να παύσουν την παράβαση και να αποκαταστήσουν τις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά.

19. Πώς μπορεί να συνεργαστεί μια επιχείρηση με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, συνομολογώντας την παράβαση;

Για περιπτώσεις οριζόντιων καρτέλ και μόνον, παρέχεται δυνατότητα «συμβιβασμού» (διευθέτησης διαφορών), όπου μια ελεγχόμενη επιχείρηση παραδέχεται, εκούσια και ανεπιφύλακτα, τη συμμετοχή της στην παράβαση. Η διαδικασία εκκινεί με πρωτοβουλία της επιχείρησης και η Επιτροπή διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια. Προηγείται διαδικασία διμερών συσκέψεων, ώστε να διερευνηθεί η δυνατότητα συναντίληψης, και έπεται επίσημη πρόταση της επιχείρησης προς αποδοχή από την Επιτροπή. Εάν ευδοκιμήσει, χορηγείται μείωση του προστίμου κατά 15% και, υπό προϋποθέσεις, εξαλείφεται το αξιόποινο. Εάν αποτύχει, επανέρχεται η κύρια διαδικασία και οι όποιες δηλώσεις της επιχείρησης θεωρούνται ανακληθείσες στο σύνολό τους και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της παράβασης.

20. Πώς μπορεί να «επιβραβευθεί» μια επιχείρηση από την αποκάλυψη ενός καρτέλ στην Επιτροπή Ανταγωνισμού;

Για περιπτώσεις οριζόντιων καρτέλ και μόνον, προβλέπεται ειδικό πλαίσιο επιεικούς μεταχείρισεως (leniency) επιχειρήσεων και φυσικών προσώπων που συνεργάζονται με την Επιτροπή Ανταγωνισμού και συμβάλουν στην αποκάλυψη καρτέλ. Αναλόγως του βαθμού συμβολής του αιτούντος στον εντοπισμό και απόδειξη της παράβασης, παρέχεται, υπό προϋποθέσεις, είτε πλήρης απαλλαγή από την επιβολή οποιουδήποτε προστίμου (αφορά την πρώτη χρονικά επιχείρηση που συνεργάζεται και παρέχει τη μέγιστη συνδρομή), είτε μείωση του προστίμου έως και 50%. Εάν ευδοκιμήσει η αίτηση επιείκειας, εξαλείφεται ή μειώνεται, υπό προϋποθέσεις, και το αξιόποινο. Επιχείρηση, που εξανάγκασε άλλη επιχείρηση να συμμετάσχει στο καρτέλ, δεν μπορεί να επωφεληθεί από το ευεργέτημα της απαλλαγής.

Δημήτρης Λουκάς
Εταίρος, Ποταμίτης- Βεκρής Δικηγορική εταιρεία

Διοικητικές, ποινικές και αστικές συνέπειες παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού

21. Ποιες είναι οι διοικητικές συνέπειες της παράβασης του ανταγωνισμού;

Σε περίπτωση που η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώσει ότι μια επιχείρηση έχει παραβιάσει τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού (απαγορευμένες συμφωνίες, εναρμονισμένες πρακτικές, κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης), μπορεί να της επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο. Το πρόστιμο μπορεί να φτάνει μέχρι ποσοστού 10% του συνολικού κύκλου εργασιών της επιχείρησης και για την επιμέτρησή του λαμβάνονται κυρίως υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παράβασης.

Ειδικοί κανόνες ισχύουν για τον υπολογισμό των προστίμων σε ενώσεις επιχειρήσεων, ενώ προβλέπεται και η δυνατότητα επιβολής αυτοτελών προστίμων για τα υπαίτια φυσικά πρόσωπα.

22. Ποιες είναι οι ποινικές συνέπειες της παράβασης του ανταγωνισμού;

Παράλληλα με τις διοικητικές κυρώσεις, προβλέπονται και ποινικές κυρώσεις για όσους εμπλέκονται σε αντι-ανταγωνιστικές συμφωνίες ή πρακτικές, δηλ. ομόρρυθμοι εταίροι, διαχειριστές και μέλη ΔΣ ανώνυμης εταιρίας. Πιο αυστηρά τιμωρείται η σύσταση και συμμετοχή σε καρτέλ: με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή από 100.000 έως 1.000.000 ευρώ. Ακολουθεί η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, με χρηματική ποινή από 30.000 έως 300.000 ευρώ. Για τις λοιπές παραβάσεις, προβλέπεται χρηματική ποινή από 15.000 έως 150.000 ευρώ. Παράλληλα, όποιος παρεμποδίζει έρευνες της Αρχής Ανταγωνισμού τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 6 μηνών.

23. Ποιες είναι οι αστικές συνέπειες της παράβασης του ανταγωνισμού;

Σε περίπτωση παραβίασης του δικαίου ανταγωνισμού, η επιχείρηση/πελάτης που ζημιώθηκε μπορεί να αξιώσει αποζημίωση από την επιχείρηση που του προκάλεσε τη ζημία. Για να διευκολύνει την άσκηση τέτοιων αγωγών, ο νόμος 4529/2018 ενσωμάτωσε πρόσφατα στην εθνική έννομη τάξη την Οδηγία 2014/104/ΕΕ.

Ο νέος νόμος περιλαμβάνει ουσιαστικούς και δικονομικούς κανόνες που ενθαρρύνουν και διευκολύνουν εκείνον που ζημιώθηκε να στοιχειοθετήσει τη ζημία του και να αποζημιωθεί πλήρως στα πολιτικά δικαστήρια. Μεταξύ άλλων, ο νέος νόμος αναγνωρίζει το δικαίωμα σε πλήρη αποζημίωση και ρυθμίζει ζητήματα απόδειξης, παραγραφής, δεσμευτικής ισχύος των εθνικών αποφάσεων, από κοινού ευθύνης, υπολογισμού του ύψους της ζημίας κ.ά.

Ομάδα Ανταγωνισμού & Αγοράς ΣΕΒ: Σκοπός, δράσεις και σύνθεση

Ο ΣΕΒ ήδη από το Μάρτιο του 2009 έχει συστήσει ειδική ομάδα εργασίας με **σκοπό** να παρακολουθεί τη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των αγορών και να παρεμβαίνει με προτάσεις πολιτικής που διασφαλίζουν την ενίσχυση του ανταγωνισμού, την αποτελεσματική λειτουργία των ανεξάρτητων αρχών και την απελευθέρωση αγορών και επαγγελματών. Αντικείμενο των **δράσεων** της ομάδας αποτελεί η παρακολούθηση των εξελίξεων στο πεδίο του ανταγωνισμού τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΕ, η ενημέρωση και εκπαίδευση των μελών του ΣΕΒ και η ανάληψη πρωτοβουλιών για την άρση των αντι-ανταγωνιστικών εμποδίων στο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Επικεφαλής:

Αριστοτέλης Παντελιάδης, Μέλος ΔΣ ΣΕΒ, Διευθύνων Σύμβουλος, METRO A.E.B.E.

Συντονισμός:

Μαρίνα Σπυριδάκη, Διευθύντρια, Τομέας Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος & Ρυθμιστικών Πολιτικών

Αθηνά Βουνάτσου, Senior Advisor, Τομέας Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος & Ρυθμιστικών Πολιτικών

Μέλη:

- **Αρματά Ευθυμία**, Δικηγόρος LLM, Σταυρόπουλος και Συνεργάτες, Δικηγορική Εταιρεία
- **Γιαννίκας Κλεομένης**, Εταίρος, Δρυλλεράκης & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία
- **Δρίτσα Αναστασία**, Εταίρος, Κυριακίδης- Γεωργόπουλος Δικηγορική Εταιρεία
- **Δρυλλεράκης Ιωάννης**, Εταίρος, Δρυλλεράκης & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία
- **Κεφαλογιάννη Ειρήνη**, Νομική Σύμβουλος, Coca Cola 3E
- **Κομνηνός Ασημάκης**, Partner, WHITE & CASE LLP
- **Λουκάς Δημήτρης**, Εταίρος, Ποταμίτης- Βεκρής Δικηγορική Εταιρεία
- **Μαράντου Ευσταθία-Μαρία**, Νομική Σύμβουλος, METRO A.E.B.E.
- **Μέλλος Σπύρος**, Νομικός Σύμβουλος, Coca Cola 3E
- **Μπιμπλής Ιωάννης**, Διευθυντής Νομικού Τμήματος, Coral A.E
- **Παπαδημητρίου Βάσω**, Γενική Δ/τρια Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων
- **Πετριανίδης Ανδρέας**, Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Επιχειρήσεων Εμπορίας Πετρελαιοειδών Ελλάδος
- **Σμυρνής Δημήτρης**, Νομικός Σύμβουλος, METRO A.E.B.E.
- **Τσίρη Ευανθία** Δικηγόρος L.Sp.Dr.Eur., Partner, Σταυρόπουλος και Συνεργάτες, Δικηγορική Εταιρεία

Οι απαντήσεις που περιλαμβάνονται στο παρόν φυλλάδιο αποτελούν ενδεικτικές κατευθύνσεις και παραδείγματα ορθής συμμόρφωσης με τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού, σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύουν τον ΣΕΒ ή τους συντάκτες τους και δεν αποτελούν τεκμήριο συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

**ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών**

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

**SEV Hellenic Federation
of Enterprises**

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (0) 2 662 26 85

E: kdiamantouros@sev.org.gr

**ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ**

Το παρόν συντάχθηκε από τον Τομέα Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών του ΣΕΒ, αξιοποιώντας στοιχεία που παράχθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Μηχανισμός παρακολούθησης των αλλαγών και υποστήριξης των δράσεων ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας της βιομηχανίας», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης